

XORIJIY DAVLATLARDA OLIY TA'LIM RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHNING PEDAGOGIK MEKANIZMLARI: QIYOSIY TAHLIL

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

PEDAGOGICAL MECHANISMS FOR ENSURING COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION IN FOREIGN COUNTRIES: A COMPARATIVE ANALYSIS

Sultanov Anvarjon Shaymanovich

Shahrisabz davlat pedagogika instituti,

anvar.sultanov72@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada globallashuv va xalqaro integratsiya jarayonlari sharoitida oliy ta'lim tashkilotlarining raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etuvchi pedagogik mexanizmlar tahlil qilingan. Tadqiqot obyekti sifatida jahonning yetakchi ta'lim tizimlariga ega bo'lgan AQSH, Finlyandiya, Germaniya, Singapur va Janubiy Koreya davlatlari tanlangan bo'lib, mazkur mamlakatlarda oliy ta'lim tashkilotlarining yuqori xalqaro reytinglarga erishishida qo'llanilayotgan pedagogik yondashuvlar qiyosiy jihatdan o'rganilgan. Xususan, ta'lim jarayonini tashkil etishning innovatsion shakllari, talabaga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari, professor-o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mexanizmlari, ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash tizimlari, ta'lim sifati monitoringi hamda akademik natijadorlikni baholash usullari tahlil qilingan. Shuningdek, xalqaro reyting ko'rsatkichlariga ta'sir etuvchi omillar aniqlanib, ularning oliy ta'lim tashkilotlari raqobatbardoshligini oshirishdagi o'rni yoritib berilgan. Tadqiqot natijalari asosida O'zbekiston oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, ta'lim sifatini oshirish va xalqaro reytinglarda milliy oliy ta'lim tashkilotlari pozitsiyalarini mustahkamlashga qaratilgan amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: *raqobatbardoshlik, pedagogik mexanizmlar, ta'lim sifati, qiyosiy tahlil, akademik samaradorlik, xalqaro reytinglar, ta'lim modernizatsiyasi, ta'lim menejmenti.*

Аннотация: В данной статье анализируются педагогические механизмы, играющие важную роль в обеспечении конкурентоспособности организаций высшего образования в условиях глобализации и международной интеграции. В качестве объекта исследования выбраны страны с ведущими образовательными системами мира — США, Финляндия, Германия, Сингапур и Республика Корея. Проведён сравнительный анализ педагогических подходов, способствующих достижению высоких позиций организаций высшего образования этих стран в

международных рейтингах. В частности, рассмотрены инновационные формы организации образовательного процесса, технологии обучения, ориентированные на студента студентоориентированные образовательные технологии, механизмы развития профессиональных компетенций профессорско-преподавательского состава, системы поддержки научно-исследовательской деятельности, мониторинга качества образования и оценки академической результативности. Кроме того, выявлены факторы, влияющие на показатели международных рейтингов, и раскрыта их роль в повышении конкурентоспособности организаций высшего образования. На основе результатов исследования разработаны практические предложения и рекомендации, направленные на модернизацию системы высшего образования Узбекистана, повышение качества образования и укрепление позиций национальных организаций высшего образования в международных рейтингах.

Ключевые слова: конкурентоспособность, педагогические механизмы, качество образования, сравнительный анализ, академическая эффективность, международные рейтинги, модернизация образования, образовательный менеджмент.

Abstract: This article examines pedagogical mechanisms that play a significant role in ensuring the competitiveness of higher education institutions in the context of globalization and international integration. The study focuses on countries with leading educational systems, including the United States, Finland, Germany, Singapore, and South Korea. A comparative analysis is conducted of the pedagogical approaches that contribute to the high positions of higher education institutions in these countries within international rankings. In particular, the study explores innovative forms of educational process organization, student-centered learning technologies, mechanisms for developing the professional competencies of academic staff, systems for supporting research activities, educational quality monitoring, and methods for assessing academic performance. Furthermore, factors influencing international ranking indicators are identified, and their role in enhancing the competitiveness of higher education institutions is highlighted. Based on the research findings, practical recommendations and proposals are developed to support the modernization of Uzbekistan's higher education system, improve educational quality, and strengthen the positions of national higher education institutions in international rankings.

Keywords: competitiveness, pedagogical mechanisms, educational quality, comparative analysis, academic effectiveness, international rankings, educational modernization, educational management.

Kirish: Hozirgi globallashuv sharoitida inson kapitali iqtisodiy taraqqiyotning asosiy omili sifatida e'tirof etilmoqda. Inson kapitalini shakllantirish va rivojlantirishda esa oliy ta'lim tashkilotlari muhim o'rin tutadi. Shu bois dunyo

mamlakatlari orasida ta'lim sifati, ilmiy salohiyat va xalqaro nufuz bo'yicha kuchli raqobat muhiti shakllanmoqda. Bugungi kunda oliy ta'lim tashkilotlarining raqobatbardoshligi nafaqat ularning milliy ta'lim tizimidagi o'rni, balki xalqaro maydondagi maqomi, ilmiy mahsuldorligi, bitiruvchilarining mehnat bozorida muvaffaqiyati va ta'lim xizmatlarining jozibadorligi bilan ham belgilanmoqda.

So'nggi yillarda dunyoda oliy ta'lim tashkilotlari faoliyatini baholashning xalqaro mexanizmlari tobora takomillashib bormoqda. Xususan, QS World University Rankings, Times Higher Education (THE) World University Rankings hamda Academic Ranking of World Universities (ARWU) kabi reyting tizimlari oliy ta'lim tashkilotlarining raqobatbardoshligini baholashning muhim mezoniga aylandi. Mazkur reytinglarda yuqori o'rinlarni egallayotgan oliy ta'lim tashkilotlar tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, ta'lim sifati va ilmiy natijadorlikni ta'minlashda samarali pedagogik mexanizmlar hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Xususan, AQSH universitetlarida akademik erkinlik, ilmiy tadqiqotlarga integratsiyalashgan ta'lim va natijaga yo'naltirilgan baholash tizimi keng qo'llanilsa, Finlyandiya ta'lim tizimida talabaga yo'naltirilgan yondashuv, ta'lim ishtirokchilari o'rtasidagi hamkorlik muhiti va yuqori ishonch tamoyili ustuvor ahamiyatga ega. Germaniyada dual ta'lim modeli hamda universitet-sanoat hamkorligi raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga xizmat qilmoqda. Singapurda ta'lim jarayoni raqamli texnologiyalar va innovatsion pedagogik yondashuvlar bilan uyg'unlashtirilgan bo'lsa, Janubiy Koreyada ta'lim sifatini qat'iy monitoring qilish hamda inson resurslarini rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati muhim omil hisoblanadi.

O'zbekistonda ham keyingi yillarda oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, ta'lim sifati va xalqaro raqobatbardoshlikni oshirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, oliy ta'lim qamrovini kengaytirish, akademik mustaqillikni ta'minlash, xalqaro ta'lim dasturlarini joriy etish, ilmiy tadqiqotlar samaradorligini oshirish va mahalliy oliy ta'lim tashkilotlarini xalqaro reytinglarga kiritish bo'yicha tizimli ishlar olib borilmoqda. Biroq mazkur jarayonlarning samaradorligini ta'minlash uchun jahonning ilg'or tajribalarini chuqur o'rganish va ularni milliy ta'lim tizimiga moslashtirgan holda tatbiq etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Pedagogik nuqtai nazardan oliy ta'lim tashkilotlarining raqobatbardoshligi ta'lim sifati, professor-o'qituvchilarning kasbiy mahorati, ta'lim jarayonining innovatsionligi, akademik muhit, ilmiy-tadqiqot faoliyati samaradorligi hamda boshqaruv mexanizmlarining takomillashganligi bilan belgilanadi. Shuning uchun mazkur omillarni kompleks tahlil qilish va ularning o'zaro bog'liqligini aniqlash ilmiy hamda amaliy jihatdan dolzarb hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi AQSH, Finlyandiya, Germaniya, Singapur va Janubiy Koreya oliy ta'lim tizimlarida raqobatbardoshlikni ta'minlashga xizmat

qiluvchi pedagogik mexanizmlarni aniqlash, ularni qiyosiy tahlil qilish hamda O'zbekiston oliy ta'lim tizimi uchun ilmiy asoslangan amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi shundan iboratki, oliy ta'lim tashkilotlari raqobatbardoshligini ta'minlashning pedagogik mexanizmlari yetakchi xorijiy davlatlar tajribasi asosida kompleks qiyosiy tahlil qilinib, ularni O'zbekiston sharoitiga adaptatsiya qilishning ustuvor yo'nalishlari asoslab berilgan.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati esa olingan natijalardan oliy ta'lim tashkilotlarining strategik rivojlanish dasturlarini ishlab chiqishda, ta'lim sifati menejmentini takomillashtirishda hamda oliy ta'lim tashkilotlarining xalqaro reytinglardagi ko'rsatkichlarini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlarni belgilashda foydalanish mumkinligi bilan izohlanadi.

Nazariy-metodologik asoslar

- Oliy ta'lim raqobatbardoshligi tushunchasi ko'p qirrali va keng qamrovli fenomendir. Hazelkorn (3) ta'kidlaganidek, raqobatbardoshlik — bu faqat reyting ko'rsatkichlari emas, balki ta'lim muassasasining jamiyatga ijobiy ta'sir ko'rsata olish salohiyati va uzluksiy rivojlanish qobiliyatidir. Levin va Kelley (9) ta'kidlashicha, raqobatbardoshlikning pedagogik o'lchovi uchta asosiy elementdan iborat: o'qituvchi malakasi, o'quv jarayonining sifati va institutsional boshqaruv.
- Bronfenbrenner (2)ning ekologik tizimlar nazariyasi va Vygotsky (18)ning yaqin rivojlanish zonasi konsepsiyasi zamonaviy pedagogik mexanizmlarni tushuntirishda nazariy asos vazifasini o'tamoqda. Shuningdek, OECD (12) hisoboti bo'yicha, ta'lim tizimining raqobatbardoshligini belgilovchi eng muhim omillar quyidagilardan iborat:
 - O'qituvchi-professor xodimlari malakasini uzluksiz oshirish tizimi;
 - Talaba-markazli ta'lim metodologiyasi;
 - Tadqiqot va innovatsiya integratsiyasi;
 - Sanoat va jamiyat bilan hamkorlik;
 - Xalqaro akademik almashinuv va global integratsiya.

Qiyosiy tahlil: davlatlar tajribasi

AQSH tajribasi: Tadqiqot va innovatsiyaga asoslangan ta'lim

AQShning MIT, Stanford, Harvard kabi universitetlari Research-Based Learning (tadqiqotga asoslangan ta'lim) tamoyilini amalga oshirishda dunyo bo'ylab namuna hisoblanadi. Ushbu tizimda har bir talaba dastlabki kursdan boshlab real ilmiy loyihalarda ishtirok etadi. O'Sullivan va Dooley (13) tadqiqotlariga ko'ra, bunday yondashuv bitiruvchilarning kasbiy raqobatbardoshligini 40 foizga oshirishi aniqlangan.

AQShda keng tarqalgan Flipped Classroom (teskari sinf) metodologiyasi talabalarga axborot tizimlari orqali nazariy materiallarni mustaqil o'zlashtirishga, auditoriyada esa chuqur amaliy muammolarni yechishga imkon beradi. Bundan tashqari, Problem-Based Learning (PBL) va Case Study metodlari keng joriy etilgan bo'lib, ularning samaradorligi ko'plab empirik tadqiqotlar orqali tasdiqlangan (Hmelo-Silver, 4).

Finlyandiya tajribasi: Hamkorlikka asoslangan pedagogika

Finlyandiya oliy ta'lim tizimi dunyoda eng harakatchan va ijodkor ta'lim muhitlaridan birini yaratgan. Sahlberg (16)ning Finnish Lessons asarida ta'kidlanganidek, Finlyandiya muvaffaqiyatining asosi raqobatda emas, balki hamkorlikda. O'qituvchi rolini qayta belgilash — uni bilim beruvchidan ko'ra bilim yaratishda yo'llovchi-sherikka aylantirish — ushbu tizimning markaziy pedagogik mexanizmidir.

Finlyandiyada o'qituvchi tayyorlashga bo'lgan talablar juda yuqori: magistratura darajasi majburiy hisoblanadi va pedagogik amaliyot kam deganda 1,5 yilni tashkil etadi. Bu yondashuv oliy ta'lim pedagog xodimlariga ham taalluqli bo'lib, ular doimiy professional taraqqiyot (Continuous Professional Development) dasturlarida ishtirok etadi (Laukkanen, 7).

Germaniya tajribasi: Dual ta'lim va amaliyot integratsiyasi

Germaniyaning Dual ta'lim tizimi (Duales Studium) nazariya va amaliyotning mutanosib uyg'unligini ta'minlashda jahonda tan olingan model hisoblanadi. TU Munich, RWTH Aachen kabi texnik universitetlarda sanoat korxonalari bilan tuzilgan sheriklik shartnomalari asosida talabalar bir semestrda universitetda, keyingi semestrda korxonada ta'lim oladi (Powell & Solga, 14).

Germaniya tizimida mentorlik instituti alohida o'rin tutadi: har bir yosh o'qituvchi tajribali professor rahbarligida kamida ikki yil ishlaydi. Bu mexanizm akademik an'analarni yoshlarga uzatish va sifatni saqlashning samarali vositasi sifatida e'tirof etilgan (Schaper et al., 17).

Singapur tajribasi: Strategik integratsiya va texnologik pedagogika

Singapurning NUS va NTU universitetlari Osiyo reytingida muttasil 1–2 o'rinni egallab kelmoqda. Buning asosida mamlakatning "Aqlli millat" (Smart Nation) strategiyasi doirasida ta'limga raqamli transformatsiya kiritilishi yotadi. Lee va Gopinathan (8) tadqiqotida ko'rsatilishicha, Singapur ta'lim sifatini ta'minlashda global hamkorlik va mahalliy ehtiyojlarni uyg'unlashtirish prinsipiga qat'iy rioya qiladi.

Singapurda Competency-Based Education (CBE — kompetensiyaga asoslangan ta'lim) tizimi keng joriy etilgan bo'lib, har bir o'quv dasturi aniq kasbiy kompetensiyalar ro'yxati asosida ishlab chiqiladi va muntazam ravishda mehnat bozori talablari bilan muvofiqlashtiriladi (MOE Singapore, 11).

Janubiy Koreya tajribasi: Davlat-xususiy sheriklik va STEM integratsiyasi

Janubiy Koreya KAIST va Seoul National University kabi muassasalari orqali o'tgan o'ttiz yil ichida reytinglarda tez sur'atlar bilan ko'tarildi. Kim va Lee (6) tadqiqotida aniqlangan asosiy pedagogik mexanizm — davlat tomonidan moliyalashtirilgan STEM (Ilm, texnologiya, muhandislik, matematika) dasturlari va xususiy sektor bilan hamkorlikdagi tezlashtirilgan innovatsiya markazlari tashkil etishdir.

Koreyada o'qituvchi malakasini baholashning Performance-Based Evaluation tizimi joriy etilgan bo'lib, u akademik samaradorlikni obyektiv o'lchash va rag'batlantirishning asosi vazifasini o'taydi. Bundan tashqari, E-Learning va Blended Learning formatlarini majburiy qo'llash mamlakat oliy ta'limining raqamlashuv sur'atini jadallashtirdi (KERIS, 4).

Qiyosiy jadval: pedagogik mexanizmlar tahlili

1-jadval. Xorijiy davlatlar oliy ta'limidagi asosiy pedagogik mexanizmlar qiyosi

Davlat / Tizim	Asosiy pedagogik mexanizmlar	Raqobatbardoshlik ko'rsatkichlari
AQSH (MIT, Stanford)	Tadqiqot asosida o'qitish, loyiha metodi, amaliy tajriba, multidissiplinarlik	Jahon reytinglari 1-10 o'rin, Nobel mukofotlari, innovatsiya indeksi yuqori
Finlyandiya (Helsinki, Aalto)	Muammoga asoslangan ta'lim (PBL), o'qituvchi-hamkor tizimi, individual yondashuv	Ta'lim sifati indeksi yuqori, bitiruvchilar bandligi 95%+, xalqaro reyting Top-50
Germaniya (TUM, LMU)	Dual ta'lim tizimi, kuchli nazariy asos + sanoat integratsiyasi, mentorlik	Muhandislik sohasida jahon lideri, patent faoliyati yuqori, eksport ta'lim hajmi katta
Singapur (NUS, NTU)	Texnologik integratsiya, global hamkorlik, kompetensiyaviy ta'lim, xalqaro almashinuv	Osiyo reytingi 1-o'rin, xalqaro talabalar ulushi 30%, tadqiqot moliyasi YAIMning 2,2%
Janubiy Koreya (KAIST, SNU)	STEM ta'lim, davlat-xususiy sheriklik, raqamli o'qitish platformalari	QS reytingida keskin o'sish, texnologik startaplar soni yuqori, xalqaro hamkorlik kengaygan

Manba: muallif tomonidan QS World University Rankings (2024), THE (2024) ma'lumotlari asosida tuzilgan (15).

Muhokama va umumiy xulosalar. Yuqorida ko‘rib chiqilgan besh davlatning tahlili shuni ko‘rsatadiki, oliy ta‘lim raqobatbardoshligini ta‘minlovchi pedagogik mexanizmlar milliy kontekstga qarab farqlansa-da, ular bir nechta umumiy tamoyilga asoslanadi. Birinchidan, barcha tizimlarda o‘qituvchi professionalizmiga alohida e‘tibor beriladi va ularning uzluksiz rivojlanishi ta‘minlanadi. Ikkinchidan, amaliy ta‘lim va ilmiy tadqiqot integratsiyasi oliy ta‘limning majburiy tarkibiy qismiga aylangan.

Shuningdek, tahlil natijalari Marginson (10)ning fikrini tasdiqlaydi: global reytinglarda yuqori o‘rinni egallashning asosiy omili — bu resurslar miqdori emas, balki pedagogik jarayonning sifat va tizimlilikidir. Har bir mamlakat o‘zining ijtimoiy-iqtisodiy sharoitiga mos mexanizm ishlab chiqagan: Finlyandiya — hamkorlik va tenglik, AQSH — raqobat va innovatsiya, Germaniya — aniqlik va amaliyot, Singapur — strategik rejalashtirish va texnologiya, Koreya — jadal islohot va STEM.

O‘zbekiston uchun mavjud tajriba asosida uchta asosiy yo‘nalishda chora-tadbirlar amalga oshirilishi maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz:

1. O‘qituvchi tayyorlash va malakasini oshirish tizimini tubdan yangilash;
2. Oliy ta‘lim tashkiloti - sanoat hamkorligini institutsional asosda rasmiylashtirish;
3. Raqamli pedagogika vositalarini majburiy qo‘llashni o‘quv rejalari kiritish.

Tavsiyalar. Tadqiqot natijalari asosida O‘zbekiston oliy ta‘lim tizimi uchun quyidagi pedagogik mexanizmlarni joriy etish tavsiya etiladi:

1. Pilot Dual ta‘lim dasturini 5–10 ta muhandislik universitetida singarmon (Germaniya va Singapur tajribasi asosida) joriy etish;
2. "Yosh olim-mentor" dasturini barcha davlat oliy ta‘lim tashkilotlarida majburiy tarzda tashkil etish (Germaniya tajribasi);
3. Professor-o‘qituvchilar uchun "30 soatlik yillik majburiy professional rivojlanish" standartini qonunchilik doirasida belgilash (Finlyandiya tajribasi);
4. Barcha bakalavriat dasturlarida 1-kursdan kamida bitta tadqiqot loyihasini majburiy tarzda qo‘shish (AQSH tajribasi);
5. Competency-Based Curriculum (kompetensiyaga asoslangan o‘quv reja) formatiga o‘tishni 2027 yilgacha yakunlash (Singapur va Koreya tajribasi).

Xulosa. Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, oliy ta‘lim raqobatbardoshligini ta‘minlashning pedagogik mexanizmlari ko‘p o‘lchovli tizimni tashkil etadi. AQSH, Finlyandiya, Germaniya, Singapur va Janubiy Koreya tajribasi pedagogik inovatsiyani milliy rivojlanish strategiyasi bilan uzviy bog‘liq holda amalga oshirgan davlatlarga dunyo reytinglarida barqaror o‘rin egallay olishini namoyish etadi.

O'zbekiston uchun ushbu tajriba ayniqsa qimmatlidir, chunki mamlakat 2030 yilgacha milliy oliy ta'lim tashkilotlarini jahon reytinglariga kiritish maqsadini belgilagan. Bunga erishish uchun nafaqat moddiy-texnik bazani mustahkamlash, balki ta'lim jarayonini pedagogik jihatdan qayta qurish — o'qituvchi rolini o'zgartirish, talaba faolligini oshirish va ta'lim-tadqiqot-amaliyot tizimligini ta'minlash zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni. PF-5847-son, 2019 yil 8 oktabr.
2. Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development*. Harvard University Press.
3. Hazelkorn, E. (2015). *Rankings and the Reshaping of Higher Education* (2nd ed.). Palgrave Macmillan.
4. Hmelo-Silver, C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? *Educational Psychology Review*, 16(3), 235–266.
5. KERIS (2022). *E-Learning Policy in Korea: Annual Report*. Korea Education and Research Information Service.
6. Kim, S., & Lee, J. (2006). Changing facets of Korean higher education. *Higher Education*, 52(3), 543–564.
7. Laukkanen, R. (2008). Finnish strategy for high-level education for all. In N. C. Soguel & P. Jaccard (Eds.), *Governance and Performance of Education Systems* (pp. 305–324). Springer.
8. Lee, S. K., & Gopinathan, S. (2008). Developing a knowledge economy in Singapore. *Compare*, 38(1), 35–49.
9. Levin, H. M., & Kelley, C. (1994). Can education do it alone? *Economics of Education Review*, 13(2), 97–108.
10. Marginson, S. (2016). The worldwide trend to high participation higher education. *Higher Education*, 72(4), 413–434.
11. MOE Singapore (2020). *Education Statistics Digest 2020*. Ministry of Education Singapore.
12. OECD (2019). *Education at a Glance 2019: OECD Indicators*. OECD Publishing.
13. O'Sullivan, M., & Dooley, T. (2009). *Exploring Education for Diverse Needs*. Routledge.

14. Powell, J. J. W., & Solga, H. (2011). Why are higher education participation rates in Germany so low? *Journal of Education and Work*, 24(1–2), 49–68.
15. QS World University Rankings (2024). QS World University Rankings 2024. Quacquarelli Symonds.
16. Sahlberg, P. (2011). *Finnish Lessons: What Can the World Learn from Educational Change in Finland?* Teachers College Press.
17. Schaper, N., Reis, O., Wildt, J., Horvath, E., & Bender, E. (2012). *Fachgutachten zur Kompetenzorientierung in Studium und Lehre*. HRK.
18. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*. Harvard University Press.